

Otázka: Vnímání a pozornost

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Abyss

(vnímání – charakteristika procesu, vjem X počitek, druhy vnímání, znaky vnímání, smyslové orgány, adaptace, smyslové klamy; pozornost – charakteristika a druhy pozornosti, aktivace)

DEFINICE VNÍMÁNÍ

- psy proces, kterým zachycujeme to, co v přítomném okamžiku **působí na naše smysly**
- informuje nás o vnějším světě (*barevná rozkvetlá louka, hlas zvonu, chuť a vůně kávy..*)
- *a také* vnitřním stavu orgánů našeho těla (*bolest hlavy, zrychlené dýchání..*)
- zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové, vnímání pohybu, stavu vnitřních orgánů
- **výsledkem vnímání** = vjem, počitek
- **vjem** = představuje obraz předmětu nebo jevu jako celku

- **počitek** = obraz jednotlivé vlastnosti toho předmětu
- vnímáme prostřednictvím **analyzátorů (receptorů)**
- **činnost receptorů** = čítí
- **vnější receptory (exteroreceptory)** → informace o vnějším světě
- **vnitřní receptory (interoreceptory)** → informace o vnitřní světě

ZNAKY VNÍMÁNÍ

1. **celistvost** – vnímáme předmět jako celek
2. **výběrovost** – vybereme si to, co budeme v danou chvíli vnímat
3. **zaměřenost** – zaměříme se na jednu věc a opomeneme pozadí
4. **apercepce** – využívání minulé zkušenosti při vnímání
5. **konstantnost** – věc vidíme zepředu, zezadu → dokážeme si spojit, že jde o jeden předmět

VNÍMÁNÍ ČASU A PROSTORU

- relativita času a prostoru → každý ho může vnímat jinak
 - fyzikální čas se nerovná času prožitkovému
- **adaptace** = přizpůsobení vnímání

- **smyslové klamy** → chuťová iluze, hmatová iluze
- **optickogeometrické klamy** → chybné vnímání délky, polohy nebo směru
- **iluze kontrastu** → světlostní kontrast, Hermannova kontrastní mříž
- přeceňování svislých čar, zdánlivá změna směru čar vlivem jiných čar
- přenesení vlastností celého obrazce na části → *Sanderův rovnoběžník, Miller-Lyerova figura*

----- **P - O - Z - O - R - N - O - S - T** -----

DEFINICE POZORNOSTI

- aktuální stupeň aktivity psychických funkcí, které jsou aktivovány psychickými silami
- psychický jev, který se projevuje soustředěností a zaměřeností vědomí

DRUHY POZORNOSTI

1. **bezděčná** → neúmyslná, mimovolní, pasivní
 - **reflexy:** nepodmíněné (vlivem vrozených reflexů) a podmíněné (individuální zkušenosti)
2. **záměrná** → úmyslná, aktivní
3. **pozornost pomyslná** → selektivní (výběrová), protivolní (trvá i přes snahu ji odpoutat)

VLASTNOSTI POZORNOSTI

- a) **rozsah, šířka** – množství podnětů v krátkém čase
- b) **intenzita, hloubka** – stupeň soustředění, podrobnost zpracování podnětů
- c) **stálost pozornosti** – délka soustředění na jeden předmět
- d) **pohyblivost** – přesouvání z objektu na objekt
- e) **rozdělení** – zpracovávání informace z více než jednoho zdroje současně

PORUCHY POZORNOSTI

1. roztržitost

- neschopnost dlouhodobé koncentrace pozornosti (*je opakem koncentrace pozornosti*)
- **existují dva typy:**
- **nestálost úmyslné pozornosti**
 - *nedokáže se soustředit delší čas na jeden konkrétní objekt*
- **příliš velká intenzita pozornosti**
 - *hluboké soustředění na určitý objekt, nepozornost v ostatních oblastech*

2. rozptýlenost

- neschopnost udržet pozornost v daném směru (*je opakem stálosti*)

ZÁKLADNÍ POJMY

- **percepce** = vjem, proces vnímání (*přijímání*)

- **apercepce** = člověk uvědomuje a srovnává rozdíly mezi vnitřními a vnějšími podněty